

Εκπαίδευση για όλους. Η Διαφορετικότητα σαν μια ευκαιρία για σχολική εκπαίδευση.

Position Paper

Κείμενο Αναφοράς για την Εκπαίδευση.

«Μη επιλεκτικά σχολεία θα πρέπει να αναγνωρίζουν και να ανταποκρίνονται στις διαφορετικές ανάγκες των σπουδαστών, εξυπηρετώντας και τις δύο διαφορετικές κατηγορίες και τα επίπεδα μάθησης, εξασφαλίζοντας ποιότητα εκπαίδευσης για όλους, μέσω κατάλληλων προγραμμάτων, οργανωτικών διευθετήσεων, διδακτικών στρατηγικών, χρήση μέσων και συμπράξεων με τις κοινότητές τους» (UNESCO – Δήλωση Σαλαμάνκας)

Η μάθηση είναι καθοριστική στη ζωή. Μαθαίνουμε και βελτιωνόμαστε από τα πρώτα μας βήματα. Τα σχολεία είναι ένα κομβικό σημείο στη μάθηση, προσφέροντας ένα ευρύ πεδίο ατομικής υποστήριξης με έναν οργανωμένο τρόπο. Μια καλή εκπαίδευση παρέχει σε όλα τα παιδιά και τα νεαρά άτομα, με ή χωρίς νοητική αναπηρία, τη δυνατότητα να σκέπτονται και να κάνουν επιλογές. Όπως αναγνωρίζεται από τη Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών στα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες και τη Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού, η εκπαίδευση προσφέρει ευκαιρίες για κάθε παιδί ή νεαρό άτομο να μεγιστοποιήσει τις δυνατότητες για νοητική και κοινωνική ανάπτυξη. Επίσης, τα σχολεία δημιουργούν κοινωνικά περιβάλλοντα, δίνοντας στα παιδιά και τα νεαρά άτομα τη δυνατότητα να συναντούν άλλους που να ταιριάζουν μαζί και να μαθαίνουν από αυτούς διαφορετικά πράγματα. Βέβαια και να το διασκεδάζουν. Έτσι, η συμμετοχική εκπαίδευση έχει βασική σημασία στα παιδιά και τα νεαρά άτομα με νοητικές αναπηρίες. Επίσης, είναι βασικό να δημιουργείται μια συμμετοχική κοινωνία.

Ως εκ τούτου η Εκπαίδευση αναγνωρίζεται παγκοσμίως σαν ένα βασικό ανθρώπινο δικαίωμα και διατηρείται ευλαβικά στη Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες. Το Άρθρο 24 σαφώς καθορίζει περιβάλλοντα ενσωμάτωσης σαν πρώτη επιλογή για εκπαίδευση. Επαναλαμβάνει το δικαίωμα των παιδιών με αναπηρίες στην εκπαίδευση, αλλά επί πλέον θέτει συγκεκριμένα το στόχο για πλήρη ενσωμάτωση στο κανονικό εκπαιδευτικό σύστημα. Για να καταστήσουν ικανή την ενσωμάτωση στο κοινωνικό σύστημα, τα Κράτη είναι υποχρεωμένα να παρέχουν την αναγκαία υποστήριξη.

Επίσης, το Άρθρο 24 δηλώνει ότι τα εκπαιδευτικά συστήματα θα πρέπει να περιλαμβάνουν την ενσωμάτωση σε όλα τα επίπεδα. Αυτό ενθαρρύνει τα ανάπηρα παιδιά και ενήλικες με αναπηρίες, που δεν είχαν αυτές τις ευκαιρίες όταν ήταν νέοι να φοιτήσουν σε σχολεία σε όλα τα επίπεδα στην ίδια βάση με τους άλλους. Τα παιδιά με αναπηρίες θα πρέπει να παρακολουθούν δωρεάν και καλής ποιότητας βασική εκπαίδευση. Το άρθρο δηλώνει ότι ένα σύστημα ενσωμάτωσης θα πρέπει να παρέχει λογικές διευκολύνσεις, καθώς επίσης ένα εύρος από αποτελεσματικές ατομικές υποστηρίξεις που να καλύπτουν τις ανάγκες όλων των σπουδαστών. Η Χωρίς Εξαιρέσεις Εκπαίδευση συνεπάγεται ότι όλα τα παιδιά και τα νεαρά άτομα, που έχουν ανάγκη από πρόσθετη υποστήριξη για τις ειδικές ανάγκες, θα πρέπει να

Inclusion Europe

Galeries de la Toison d'Or
29 Chaussée d'Ixelles #393/32
B-1050 Bruxelles
Tel.: +32-2-502.28.15
Fax.: +32-2-502.80.10
secretariat@inclusion-europe.org
www.inclusion-europe.org

συμπεριλαμβάνονται στις εκπαιδευτικές διευθετήσεις που γίνονται για την πλειονότητα των παιδιών και των νεαρών ατόμων. Τα παιδιά και τα νεαρά άτομα με νοητικές αναπηρίες χρειάζονται εκπαίδευση στο σχολείο, ίσως ακόμη περισσότερο από τους άλλους: Μια έλλειψη της κατάλληλης εκπαίδευσης αυξάνει τον κίνδυνο για φτώχεια και αποκλεισμό.

Το παρόν Γραπτό Κείμενο ασχολείται με το τι πιστεύουν, τα μέλη της Inclusion Europe ότι είναι σπουδαίο για τα άτομα με νοητικές αναπηρίες σε σχέση με τη σχολική εκπαίδευση, την κατάλληλη μάθηση και την κοινωνία.

Αντικειμενικοί Σκοποί για παιδιά και νεαρά άτομα

Για παιδιά και νεαρά άτομα με νοητικές αναπηρίες τα ίδια πράγματα έχουν μεγάλη σημασία όπως σε κάθε άλλον. Για μερικές αιτίες τα ακόλουθα «φυσιολογικά» πράγματα έχουν ειδικό ενδιαφέρον γι' αυτά.

- **Κοντά στο σπίτι:** παρακολουθώντας ένα σχολείο στη γειτονιά τους αποτρέπει τις διαδρομές που έχουν σαν αποτέλεσμα δαπάνες για ενέργεια, χρόνο και χρήμα. Τότε τα παιδιά και τα νεαρά άτομα έχουν περισσότερες ευκαιρίες για κοινωνικές επαφές και άλλες ευκαιρίες τις ώρες εκτός σχολείου.
- **Μεγαλώνοντας μεταξύ ατόμων ίδιας ηλικίας:** για τα παιδιά και τα νεαρά άτομα με νοητικές αναπηρίες είναι πολύ σημαντικό να μεγαλώνουν μεταξύ ατόμων ίδιας ηλικίας με ή χωρίς αναπηρίες. Έχουν το ρόλο – μοντέλων. Έχουν περισσότερες ευκαιρίες για προσωπική βελτίωση, επαφές, ενσωμάτωση στην κοινότητα και κοινωνικοποίηση.
- **Ασφάλεια:** τα παιδιά και τα νεαρά άτομα με μια αναπηρία είναι πιο ευάλωτα από άλλα. Ένα περιβάλλον που είναι φυσικά, κοινωνικά και συναισθηματικά ασφαλές είναι ως εκ τούτου ακόμη πιο σημαντικό γι' αυτά σε σχέση με άλλα.
- **Κατάλληλη και προσαρμοσμένη εκπαίδευση:** παιδιά και νεαρά άτομα με νοητική αναπηρία συχνά έχουν μεγαλύτερη ανάγκη από άλλους για ένα σχέδιο εξατομικευμένης εκπαίδευσης το οποίο ανταποκρίνεται στις ειδικά μεθολογικές, διδακτικές και εκπαιδευτικές ανάγκες. Αυτά τα ενδιαφέροντα βήματα, η αλληλουχία των θεμάτων, η συνοχή, ο εμπλουτισμός, η ομαδική εργασία, αυξάνουν στο μέγιστο τις δυνατότητες και δίνουν μια επιλογή ενός τρόπου ζωής παρόμοιου με τα άτομα της ίδιας ηλικίας.
- **Επιλογή των παιδιών και των νεαρών ατόμων:** Μαθητές με νοητικές αναπηρίες έχουν το δικαίωμα για πρόσφατες πληροφορίες με σκοπό να επιλέγουν, όπως οι άλλοι συνομήλικοί τους: π.χ. τα θέματα που θέλουν να σπουδάσουν.
- **Επιλογή από τους γονείς:** Οι γονείς θα πρέπει να είναι σε θέση να κάνουν μια πραγματική επιλογή μεταξύ των κανονικών σχολείων ή των ειδικών τάξεων που βρίσκονται σε αυτά. Χρειάζονται κατάλληλα και σε ισχύ νομικά δικαιώματα.
- **Μάθηση δια βίου:** Στη σημερινή κοινωνία ο καθένας χρειάζεται μάθηση δια βίου. τα άτομα με νοητική αναπηρία τη χρειάζονται αυτή ακόμη περισσότερο για να διατηρήσουν την ικανότητά τους και να μάθουν νέα πράγματα.

Στόχοι για τα σχολεία

Τα σχολεία και το προσωπικό τους θα πρέπει να είναι υποχρεωμένα να φροντίζουν για τις απαιτήσεις και τις ανάγκες των παιδιών και των νεαρών ατόμων με νοητική αναπηρία και τους γονείς τους.

- **Σωματικές Προσαρμογές:** παιδιά και νεαρά άτομα με νοητική αναπηρία μπορεί να έχουν διάφορες συγγενείς αναπηρίες, π.χ. σωματικές αναπηρίες. Οι σχολικές ευκολίες θα πρέπει να είναι προσαρμοσμένες από φυσιολογική άποψη και όλοι οι χώροι θα πρέπει να είναι αρκετά ευρύχωροι ώστε να διευκολύνουν επίσης, τα παιδιά και τους νεαρούς ενήλικες που πιθανόν να χρησιμοποιούν αναπηρικά αμαξίδια και άλλα βοηθήματα κίνησης.
- **Τεχνικά βοηθήματα:** Συχνά μερικές αναπηρίες μπορούν να εξυπηρετηθούν, πολύ ή λίγο από τεχνικά μέσα. Τα σχολεία θα πρέπει να εξασφαλίζουν ότι αυτά τα επιβηθητικά μέσα υπάρχουν.
- **Κοινωνική υποστήριξη:** τα σχολεία δεν είναι μόνο ένα μέρος για μάθηση, αλλά και ένα μέρος για συνάντηση. Τα σχολεία θα πρέπει να υποστηρίζουν μια ατμόσφαιρα και έναν τρόπο οργάνωσης, που θα προσκαλεί τα παιδιά και τα νεαρά άτομα να συναντιούνται και να δημιουργούν σχέσεις και φιλίες.

- **Γνώση και μέθοδοι:** τα σχολεία έχουν την αρμοδιότητα και την υποχρέωση να προσφέρουν ειδική γνώση και διαφορετικές μεθόδους που απαιτούνται για ένα παιδί ή νεαρό άτομο με μια αναπηρία. Τα ατομικά εκπαιδευτικά σχέδια θα πρέπει να βασίζονται στις ανάγκες, παρά στους οικονομικούς πόρους.
- **Υποστήριξη για παιδιά και νεαρά άτομα:** τα σχολεία έχουν την υποχρέωση να παρέχουν εύκολα πληροφορίες για όλους τους μαθητές. Τα σχολεία θα πρέπει να προάγουν την ενεργό συμμετοχή των νοητικά αναπήρων μαθητών στην καθημερινή σχολική ζωή.
- **Προθυμία:** τα σχολεία θα πρέπει να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στην ικανότητα και τις επιθυμίες του προσωπικού στο να εκπαιδεύσει και να υποστηρίξει τα παιδιά και τα νεαρά άτομα με μια αναπηρία. Οι δάσκαλοι θα πρέπει να υποστηρίζονται και να καθίστανται ικανοί να διδάσκουν παιδιά και νεαρά άτομα με σοβαρές, μαθησιακές ή συμπεριφορές, αναπηρίες.
- **Χειρισμός προσδοκιών:** τα σχολεία θα πρέπει να βασίζονται στην πραγματικότητα και να είναι συγκεκριμένα στο τι μπορούν να προσφέρουν. Θα πρέπει γι' αυτά να είναι ξεκάθαρα προς τους γονείς. Θα πρέπει να συμφωνούν σε γραπτό κείμενο στο τι μπορεί να γίνει και πώς να αξιολογηθεί.
- **Φροντίδα, παιδαγωγική και ιατρική υποστήριξη:** σε πολλές Ευρωπαϊκές Χώρες τα σχολεία έχουν την υποχρέωση να οργανώνουν ειδική φροντίδα, εκπαιδευτική και ιατρική υποστήριξη που τα παιδιά και τα νεαρά άτομα έχουν ανάγκη. Επίσης, αυτό πιθανόν να χρειάζεται για την ειδική ανάπτυξη και των άλλων παιδιών στο να μαθαίνουν ώστε να φτάσουν στο μέγιστο των δυνατοτήτων τους.
- **Σχολεία σαν μια κοινότητα:** Όλα τα μέλη μιας σχολικής κοινότητας – προσωπικό, γονείς, παιδιά και νεαρά άτομα- θα πρέπει να ενθαρρύνονται και να αναμένεται ότι θα συμμετέχουν και άτομα με νοητικές αναπηρίες.

Στόχοι για τις Κυβερνήσεις

Οι Κυβερνήσεις έχουν την αρμοδιότητα να παρέχουν εκπαίδευση για όλα τα παιδιά και τα νεαρά άτομα. Αναφορικά με αυτό οι Κυβερνήσεις έχουν πρόσθετες υποχρεώσεις για τα παιδιά και τα νεαρά άτομα με μια αναπηρία.

- **Υποχρέωση και δικαίωμα στην εκπαίδευση:** όλα τα παιδιά και τα νεαρά άτομα, περιλαμβανομένων και αυτών με μια αναπηρία, έχουν το δικαίωμα και την υποχρέωση στην εκπαίδευση. Οι Κυβερνήσεις πρέπει να διευκολύνουν αυτό νομικά, οικονομικά, κατασκευάζοντας και οργανώνοντας άλλα αναγκαία μέσα.
- **Νομικές υποχρεώσεις για τα σχολεία:** κάθε σχολείο θα πρέπει σύμφωνα με συμπληρωματική διάταξη να έχει την υποχρέωση να εκπαιδεύει όλα τα παιδιά και τα νεαρά άτομα, με ή χωρίς μια αναπηρία.
- **Δίκτυα γνώσης, τεχνικά και εκπαιδευτικά βοηθήματα:** ειδική διδακτέα ύλη, γνώσεις και βοηθήματα απαιτούνται για να εκπαιδεύονται παιδιά και νεαρά άτομα με μια αναπηρία. Οι Κυβερνήσεις είναι υπεύθυνες να αναπτύσσουν τις γνώσεις και τα σχολικά βοηθήματα με τέτοιο τρόπο ώστε τα σχολεία να μπορούν εύκολα να διαθέτουν αυτά για τους μαθητές τους.
- **Οικονομική υποστήριξη:** το να εκπαιδεύεις παιδιά και νεαρά άτομα με μια αναπηρία συχνά κοστίζει περισσότερο από την εκπαίδευση άλλων. Θα πρέπει να υπάρχει ένα δίκαιο σύστημα πληρωμών στα σχολεία τα οποία επιβαρύνονται με αυτές τις επιπλέον δαπάνες. Αυτές μπορεί να είναι για σωματικά και τεχνικά βοηθήματα, φροντίδα ή υποστήριξη ή εκπαιδευτικές ανάγκες.
- **Υποστήριξη παιδιών και νεαρών ατόμων:** Οι Κυβερνήσεις έχουν την υποχρέωση να παρέχουν προσβάσιμες πληροφορίες έτσι ώστε τα άτομα με νοητική αναπηρία να γνωρίζουν τα εκπαιδευτικά τους δικαιώματα και πως μπορούν να τα χρησιμοποιήσουν.
- **Υποστήριξη των γονιών:** η εκπαίδευση θα είναι επιτυχημένη μόνο με την υποστήριξη των γονέων ως ίσων εταίρων στην εκπαιδευτική διαδικασία. Με σκοπό να επιτευχθεί αυτό, οι γονείς έχουν το δικαίωμα υποστήριξης και της νομικής προσφυγής σε μια ανεξάρτητη αρχή.
- **Μάθηση δια βίου:** οι Κυβερνήσεις θα πρέπει να παρέχουν οικονομική και οργανωτική υποστήριξη, έτσι ώστε τα άτομα με μια νοητική αναπηρία να έχουν και να κάνουν χρήση, της ευκαιρίας της « εκπαίδευσης δια βίου». Αυτό θα πρέπει να εκτείνεται από τα πρώτα χρόνια, με υποχρεωτική εκπαίδευση, μέχρι την ωριμότητα.